

ODMEV

Združevanje

IRENA FERLUGA

Kar je bilo nemogoče minulih petnajst let, postaja zdaj uresničljivo. Banke se bodo začele združevati, povezovati, začeli jih bodo prodajati. Če že ni bilo prav, da so bile vse doslej ključne bančne hiše v državni in tudi širši domači lasti, je bilo pa potrebno. Izdatno so kreditirale divjvo privatizacijo. Slovenska deviza, da smo edina država v osrednji Evropi, ki je banke ohranila v pretežno domači lasti in s tem od tujine neodvisno gospodarstvo, se je izkazala za neuporabno: banke so danes na trhlih temeljih. Namesto da bi nudile podporo gospodarstvu na poti razvoja in širitve, se v velikem delu spreminjajo v hranilnice in depoje za dokapitalizacijske milijone.

Tisti nekdanji direktorji bank, ki so previharili jugoslovanske metamorfoze bančne zakonodaje in tudi s pomočjo "izpostav" v tujini (najbolj znane so LHB Frankfurt, LBS New York in Adria Bank Dunaj) v času devizne suše slovenskim izvoznim podjetjem skrivoma zagotavljali tuje valute za nakup reprodukcijskega materiala, lahko danes le žalostno ugotavljajo, da je bilo njihovo življenjsko delo nemalokrat zaman. Seveda so bili tudi pri omenjenih "obvodih" zraven stranski zaslužki tihih odločevalcev iz ozadja. A kje v svetu je kaj drugače?

Če se bodo tuji kupci zanimali za nakup po delih, bo to dodatna nacionalna bolečina

Zato je res škoda, da se je sfižilo široko ljudsko lastništvo NKBM. Škoda je dvojna: za nekaj generacij izgubljeno prakticiranje malega delničarstva, dividende pa bodo v prihodnje, ko bodo banke, v mnogo ožjem obsegu spet začele poslovati z dobički, pobirali drugi. Jadikovanje po vsem tem seveda ni na mestu, saj malim delničarjem, ki se zdaj tudi pravno borijo za izgubljeno premoženje, ostane upanje, da se bo politična volja nekoč v prihodnosti spremenila in bodo sodišča dosodila vrnitev odvzetega. Dvom o tem, ali je bilo to res nujno, je močan. Ostaja tolažba, da tudi zamrznjeni imetniki zamrznjenih depozitov nekdanje LB v Zagrebu in Sarajevu - četudi po dvajsetih letih - začenjajo dobivati dostop do svojega denarja. Očitno je, da se je spremenila splošna politična volja. Kakor se je spremenila do še nedavno nastajajočih domačih kapitalistov, ki so s soglasjem politike privatizirali po podobnem modelu, kot to zdaj počno nekateri tuji lastniki pri nas.

Za državljane je pravzaprav vseeno, kdo bo v prihodnje lastnik "naših" bank. Poglavitno je, da bodo prihranki varni in spodobno obrestovani. Za gospodarstvo z vidika nacionalne suverenosti pa to dejstvo ni tako enoznačno. Že začetek aktualne krize nas pouči, da so prve začele zapirati kreditne pipe banke v tuji lasti, domače so omagale kakšno leto ali dve kasneje. Vendar to dejstvo v globoki kreditni odvisnosti vseh por državne-ga delovanja ne more biti v uteho. Kdor vzame kredit, ni več svoboden človek. Enako velja za države, kar vse bolj na lastni koži občutimo tudi prebivalci Slovenije. In za naše politike je značilno, da se ne morejo o ničemer dogovoriti niti takrat, ko voda že teče v grlo. Zdaj pripravljajo "vse potrebno", da bodo lahko konec leta, ko bo po objavi rezultatov letošnjih stresnih testov nastopila nova ura resnice, lahko ponudili bančno ostalino. Če se bodo tuji kupci zanimali zgolj za nakup po delih, bo to dodatna nacionalna bolečina, ki jo bodo spremljali novi brezposelni v doslej skoraj privilegirani branži. Ostanejo nam le še zavarovalnice.

Zato danes še ni mogoče napovedati, kaj bo v prihodnjih letih ostalo od slovenskih bank. Kakšna hranilnica zagotovo. Da bi se s tem vrnili na začetek prejšnjega stoletja? Zagotovo ne, saj so časi danes drugačni: številna slovenska podjetja že zdaj niso več odvisna le od domačih bank, saj so meje na široko odprte in podpora nacionalnemu gospodarstvu dobiva drugačno podobo - meri se z uspešnostjo poslovanja, inovativnostjo, konkurenčnostjo. Zgolj to še odpira vrata do bančnih kreditov.